

GŁÓWNY INSTYTUT GÓRNICHTWA

JEDNOSTKA CERTYFIKUJĄCA

40 -166 KATOWICE, Plac Gwarków 1

Skr. poczt. 3672 Telefon : 032 259-23-51 Fax : 032 259-22-09

<http://www.gig.katowice.pl> lub <http://www.gigcert.com>

- Informator -

CERTYFIKACJA PRÓBOBIORCÓW

In-02-P

INFORMATOR

Certyfikacja Próbobiorców:

(węgla kamiennego, węgla brunatnego, koksu i półkoksu, biopaliw stałych, stałych paliw wtórnych, odpadów paleniskowych)

Jednostka Certyfikująca Głównego Instytutu Górnictwa (GIG-JC) w Katowicach serdecznie zaprasza wszystkich zainteresowanych potwierdzeniem swoich kompetencji w zakresie pobierania próbek węgla kamiennego, węgla brunatnego, koksu i półkoksu, stałych paliw wtórnych, biopaliw stałych oraz odpadów paleniskowych do poddania się ocenie w realizowanym w GIG-JC procesie certyfikacji kompetencji osób w kategorii: „Próbobiorca”.

Jednostka Certyfikująca realizuje proces oceny - certyfikacji kompetencji tej kategorii osób w ramach procedury nr PC/O-01 „Procedura certyfikacji kompetencji osób” i zgodnie z wymaganiami „Programu Certyfikacji Próbobiorców” – PmC-02-Pr, który został zatwierdzony przez Komitet Programowy Jednostki Certyfikującej Głównego Instytutu Górnictwa.

Spełnienie przez Wnioskującego wszystkich niezbędnych wymagań do udzielenia certyfikatu w danym procesie certyfikacji skutkuje wydaniem stosownego Certyfikatu Kompetencji Osób, w tym przypadku Certyfikatu „Próbobiorcy.....” dla określonej kategorii próbobiorcy.

Informacje ogólne, skrócony opis procedury oceny – certyfikacji, w tym wymagania określone w przywołanym powyżej Programie Certyfikacji przedstawiono poniżej.

1. Informacje w zakresie potrzeby certyfikacji Próbobiorców

Pobieranie próbek węgla kamiennego, węgla brunatnego, koksu i półkoksu, stałych paliw wtórnych, biopaliw stałych oraz odpadów paleniskowych jest podstawowym i jednym z najistotniejszych elementów wpływających na uzyskanie reprezentacyjnych wyników analiz fizykochemicznych badanej partii materiału. Z uwagi na fakt, że rozbieżności w wynikach analiz jakościowych paliw oraz odpadów paleniskowych między różnymi laboratoriami w 80 % wynikają z nieprawidłowego pobierania próbek, w 15 % z niewłaściwego ich przygotowania do badań, a tylko w 5 % z błędnego wykonania analiz w laboratorium, poszczególne czynności wykonywane podczas pobierania próbek mają bardzo istotne znaczenie.

Z powodu braku przepisów prawnych regulujących stosowanie wybranych norm, istnieje możliwość pobierania próbek paliw oraz odpadów paleniskowych w oparciu o różne normy. Bardzo często wybór metody opróbowania zależy od firmy, która zleciła pobieranie próbek (zazwyczaj pobieranie odbywa się na zlecenie kopalni węgla kamiennego i brunatnego, koksowni, elektrociepłowni, ciepłowni, elektrowni oraz firm handlujących paliwem). W wielu przypadkach próbobiorca sam musi podjąć decyzję o wybraniu właściwej metody opróbowania w oparciu o warunki, które zastał na miejscu pobierania próbek. Dlatego istotne jest aby każdy próbobiorca dobrze znał treść aktualnych, znormalizowanych metod dotyczących pobierania próbek, w celu ich prawidłowego stosowania.

Celem certyfikacji próbobiorców jest zapewnienie kompetentnego personelu, wykonującego prawidłowy pobór próbek służących do uzyskania obiektywnych i reprezentatywnych wyników analiz fizykochemicznych charakteryzujących dane paliwo lub odpad paleniskowy. Uzyskanie certyfikatu próbobiorcy gwarantuje pracodawcy, że osoba pobierająca próbki posiada niezbędną wiedzę do wykonania niniejszych czynności oraz jest świadoma odpowiedzialności jaką ponosi za opróbowanie danej partii materiału.

2. Kryteria stanowiące podstawę certyfikacji kompetencji osób w kategorii Próbobiorca :

- węgla kamiennego,**
- węgla brunatnego,**
- koksu i półkoksu,**

- stałych paliw wtórnych,
- biopaliw stałych
- odpadów paleniskowych

Część I. Wymagania wstępne

RODZAJ KRYTERIUM	WYMAGANIA
Wykształcenie	Zawodowe lub średnie
Szkolenie	ukończenie szkolenia podstawowego z zakresu pobierania próbek

Część II. Wymagania kwalifikujące kandydata do uzyskania certyfikatu po spełnieniu wymagań z Części I

RODZAJ KRYTERIUM	WYMAGANIA
Wiedza teoretyczna i warunek zaliczenia zdanego egzaminu.	Zdany pisemny egzamin z zakresu pobierania próbek (<i>w zależności od rodzaju certyfikatu, o który ubiega się kandydat</i>), w okresie nie później niż 3 lata od uzyskania Zaświadczenia ze szkolenia jw. i pod warunkiem, że w okresie od uzyskania zaświadczenia do zdania egzaminu staż pracy – zatrudnienie - w charakterze próbobiorcy wynosił minimum 6 miesięcy. -nie wystąpiły zmiany merytoryczne w wymaganiach certyfikacyjnych (normach przedmiotowych z zakresu poboru prób)
Staż pracy	minimum 6 miesięczny staż pracy w charakterze próbobiorcy potwierdzony wystawieniem stosownego zaświadczenia przez pracodawcę wnioskującego
Umiejętności praktyczne	potwierdzone wystawieniem stosownego zaświadczenia przez pracodawcę wnioskującego

Część III. Wymagania kwalifikujące posiadacza certyfikatu do uzyskania przedłużenia ważności certyfikatu (po 3 latach).

RODZAJ KRYTERIUM	WYMAGANIA
Utrzymanie zatrudnienia w charakterze Próbobiorca	Dopuszczalny 6 miesięczny brak ciągłości pracy na stanowisku Próbobiorca
Utrzymanie i doskonalenie kompetencji posiadacza certyfikatu	Ukończenie szkolenia doskonalącego w zakresie metodologii pobierania prób.
Umiejętności praktyczne	potwierdzone wystawieniem stosownego zaświadczenia przez pracodawcę wnioskującego

Opis wymagań:

Część I Wymagania wstępne

- 1) **Wykształcenie** – nie wymaga dodatkowego opisu;
- 2) **Szkolenie** - ukończenie szkolenia podstawowego z zakresu pobierania próbek węgla kamiennego, węgla brunatnego, koksu i półkoksu, stałych paliw wtórnych, biopaliw stałych oraz odpadów paleniskowych zostało omówione w punkcie 3 poniżej.

Część II Wymagania kwalifikujące kandydata do uzyskania certyfikatu po spełnieniu wymagań z Części I

- 1) **Wiedza teoretyczna** – zdany pisemny egzamin z zakresu pobierania próbek węgla kamiennego, węgla brunatnego, koksu i półkoksu, stałych paliw wtórnych, biopaliw stałych, odpadów paleniskowych /w zależności od rodzaju certyfikatu, o który ubiega się kandydat/ : pozytywne rozwiązanie pisemnego testu egzaminacyjnego składającego się z 10 pytań dla każdej kategorii próbobiorcy (konieczność uzyskania odpowiedzi pozytywnych na 7 lub więcej pytań);

Zdany pisemny egzamin z zakresu pobierania próbek zaliczany jest jeśli nastąpił w okresie nie później niż 3 lata od uzyskania Zaświadczenia ze szkolenia jw. i pod warunkiem, że w okresie od uzyskania Zaświadczenia ze szkolenia do zdania egzaminu staż pracy – zatrudnienie w charakterze próbobiorcy wynosił minimum 6 miesięcy.

- 2) **Staż pracy** – potwierdzenie w zakresie odbytego stażu pracy sporządzone na formularzu - wzorze PmC-02-Pr/03 „Zaświadczenie – Ocena ubiegającego się ... o wydanie certyfikatu „Próbobiorca.....” wydaje bezpośredni zwierzchnik Wnioskującego w firmie zatrudniającej Próbobiorcę. Wzór tego formularza stanowiący załącznik do Programu certyfikacji Próbobiorców PmC-02-Pr został załączony do niniejszego Informatora;
- 3) **Umiejętności praktyczne** - potwierdzenie sporządzone na formularzu - wzorze PmC-02-Pr/03 „Zaświadczenie – Ocena ubiegającego się ... o wydanie certyfikatu „Próbobiorca.....” wydaje bezpośredni zwierzchnik Wnioskującego w firmie zatrudniającej Próbobiorcę.

Część III Wymagania kwalifikujące posiadacza certyfikatu do uzyskania przedłużenia ważności certyfikatu (po 3 latach od daty uzyskania certyfikatu)

- 1) **Utrzymanie zatrudnienia na stanowisku Próbobiorcy** - dopuszcza się maksymalnie 6-miesięczny (**łącznie**) brak ciągłości pracy na stanowisku próbobiorcy (np. z powodu zmiany pracy) w trakcie trwania ważności certyfikatu. Zaświadczenie na formularzu - wzorze PmC-02-Pr/03 tak jak przywołano przy stażu pracy powyżej.
- 2) **Utrzymanie i doskonalenie kompetencji posiadacza certyfikatu** - Ukończenie szkolenia doskonalącego w zakresie metodologii pobierania prób.
- 3) **Umiejętności praktyczne** - potwierdzenie sporządzone na formularzu - wzorze PmC-02-Pr/03 „Zaświadczenie – Ocena ubiegającego się ... o wydanie certyfikatu „Próbobiorca.....” wydaje bezpośredni zwierzchnik Wnioskującego w firmie zatrudniającej Próbobiorcę.

3. Szkolenie podstawowe z zakresu pobierania próbek

Wymaga się ukończenia jednodniowego, w wymiarze minimum 6 godzin (jedna godzina szkolenia to 45 minut) szkolenia podstawowego z zakresu pobierania próbek.

Szkolenie to, w zależności od deklarowanej kategorii próbobiorcy winno obejmować:

- 1) Metody pobierania próbek:
- 2) Przygotowanie próbek laboratoryjnych.

Ponadto realizacja szkolenia powinna odbywać się w oparciu o zatwierdzony przez Jednostkę Certyfikującą Głównego Instytutu Górniczego „Program szkolenia Próbobiorców”.

4. Egzamin z zakresu pobierania próbek

Egzamin, w zależności od rodzaju certyfikatu, o który ubiega się kandydat dotyczy wiedzy potrzebnej do prawidłowego pobierania próbek w obszarze węgla kamiennego, węgla brunatnego, koksu i półkoksu, stałych paliw wtórnych, biopaliw stałych oraz/lub odpadów paleniskowych zgodnie z obowiązującymi, w tym zakresie wymaganiami odpowiednich norm przedmiotowych:

- PN-G-04502:1990 – „Węgiel kamienny i brunatny. Metody pobierania i przygotowania próbek do badań laboratoryjnych”.

- PN-C-06301:1998 – „Koks i półkoks z węgla kamiennego”.
- PN-ISO 18283:2008 – „Węgiel kamienny i koks. Ręczne pobieranie próbek”.
- PN-ISO 5069-1:2002 – „Węgłe brunatne (lignity) - Zasady pobierania próbek. Część 1: Pobieranie próbek do oznaczania zawartości wilgoci i do analizy ogólnej”.
- PN-ISO 5069-2:2000 – „Węgłe brunatne (lignity) - Zasady pobierania próbek - Przygotowanie próbek do oznaczania zawartości wilgoci i do analizy ogólnej”.
- BN-81/0623-01 – „Popioły lotne i żużle. Pobieranie i przygotowanie próbek”.
- Seria norm PN-ISO 13909 składająca się z następujących części:
 - 1) PN-ISO 13909-1:2004 – „Węgiel kamienny i koks. Mechaniczne pobieranie próbek. Część 1: Wprowadzenie ogólne.”
 - 2) PN-ISO 13909-2:2004 – „Węgiel kamienny i koks. Mechaniczne pobieranie próbek. Część 2: Węgiel – Pobieranie próbek ze strugi materiału.”
 - 3) PN-ISO 13909-3:2005 – „Węgiel kamienny i koks. Mechaniczne pobieranie próbek. Część 3: Węgiel – Pobieranie próbek z partii nieruchomych”
 - 4) PN-ISO 13909-4:2005 – „Węgiel kamienny i koks. Mechaniczne pobieranie próbek. Część 4: Węgiel przygotowanie próbek do badań.”
 - 5) PN-ISO 13909-5:2004 – „Węgiel kamienny i koks. Mechaniczne pobieranie próbek. Część 5: Koks – Pobieranie próbek ze strugi materiału.”
 - 6) PN-ISO 13909-6:2004 – „Węgiel kamienny i koks. Mechaniczne pobieranie próbek. Część 6: Koks – Przygotowanie próbek do badań.”
- PN-EN 14778:2011 „Biopaliwa stałe – Pobieranie próbek”,
- PN-EN 14780:2011 „Biopaliwa stałe – Przygotowanie próbek”,
- PN-EN 15442:2011 „Stale paliwa wtórne – Metody pobierania próbek”,
- PN-EN 15443:2011 „Stale paliwa wtórne – Metody przygotowania próbki laboratoryjnej”

Przed każdym egzaminem, ze zbioru - „Listy pytań egzaminacyjnych” opracowanej dla każdej kategorii próbobiorcy - znajdującej się w Jednostce Certyfikującej przygotowany jest zestaw 10 pytań egzaminacyjnych w formie pytań testowych. Pytania wybierane są z obszaru związanego z rodzajem certyfikatu, o który ubiega się kandydat (10 pytań dla każdej kategorii próbobiorcy). Czas trwania egzaminu pisemnego: 30 minut.

Maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania z egzaminu pisemnego wynosi 10 punktów z każdej kategorii.

Ocena egzaminu – liczba uzyskanych punktów w każdej kategorii:

- a) 6 punktów i mniej - Egzamin nie zaliczony,
- b) 7 punktów i więcej - Egzamin zaliczony.

Każde pytanie oceniane jest za właściwą odpowiedź maksymalnie 1 punktem.

Odpowiedź zła 0 (zero) punktów.

5. Certyfikat Próbobiorcy i nadzór nad jego posiadaczem

Certyfikat „Próbobiorcy.....” (odpowiednio: węgla kamiennego, węgla brunatnego, koksu i półkoksu, stałych paliw wtórnych, biopaliw stałych oraz/lub odpadów paleniskowych) wydawany jest przez Jednostkę Certyfikującą po spełnieniu przez Wnioskującego wszystkich wymagań do udzielenia certyfikatu w procesie certyfikacji Próbobiorców. Jeśli nie są spełnione wymagania procesu certyfikacji następuje odmowa wydania certyfikatu wraz z pisemnym uzasadnieniem.

Certyfikat „Próbobiorcy.....” wydawany jest na okres 3 lat.

Jednostka Certyfikująca przekazuje każdemu uprawnionemu Klientowi przyznany mu certyfikat kompetencji dopiero po uregulowaniu przez niego zobowiązań finansowych (zapłaceniu faktury) oraz podpisaniu umowy, której wzór nr PC/O-01/02 „Umowa w sprawie certyfikacji kompetencji osób i nadzoru” został załączony do niniejszego Informatora.

Powszechnie certyfikat przekazywany jest przesyłką pocztową na adres podany przez Klienta. Dopuszcza się inny sposób przekazania certyfikatu zgodny z życzeniem Klienta, np. odbiór osobisty.

Od dnia otrzymania certyfikatu, Posiadaczowi wydanego przez GIG-JC Certyfikatu „Próbobiorcy.....” potwierdzającego, że spełnia on wymagania w obszarze działalności wyspecyfikowanej certyfikatem przysługuje prawo powoływania się na udzieloną certyfikację. Niewłaściwe powoływanie się Posiadacza certyfikatu na udzieloną przez GIG-JC certyfikację lub wprowadzające w błąd wykorzystywanie certyfikatu może skutkować zawieszeniem lub cofnięciem certyfikatu przez Jednostkę Certyfikującą.

W okresie ważności certyfikatu GIG-JC prowadzi nadzór nad jego posiadaczem. W ramach tego nadzoru posiadacz certyfikatu zobowiązany jest zgłaszać do Jednostki Certyfikującej zmiany adresu, okresy przerw w zatrudnieniu, których okres jest dłuższy od dopuszczalnego podanego powyżej, a także ewentualne zgłaszane na Niego skargi bądź zażalenia jeśli dotyczą prac, dla których GIG-JC potwierdził posiadaczowi certyfikatu spełnienie wymaganych kompetencji.

W przypadku stwierdzenia, w okresie ważności certyfikatu, że dana osoba – posiadacz certyfikatu nie spełnia wymagań kompetencji osób określonych certyfikatem, Jednostka Certyfikująca ma prawo zawiesić lub cofnąć wydany certyfikat kompetencji osób. Zawieszenie ważności certyfikatu kompetencji może trwać do 6 miesięcy, w tym czasie Klient nie może powoływać się na certyfikat. Cofnięcie certyfikatu powoduje wykreślenie Klienta z wykazu certyfikowanych osób oraz podaniu tego faktu do publicznej wiadomości (PC/O-01 „Procedura certyfikacji kompetencji osób”).

6. Ponowna certyfikacja

Przedłużenie ważności Certyfikatu Próbobiorcy, na następne 3 lata następuje na wniosek zainteresowanego po spełnieniu przez Niego wymagań określonych w Części III wraz z odpowiadającym opisem powyżej tj. wymagane jest ukończenie teoretycznego szkolenia uzupełniającego potwierdzonego stosownym zaświadczeniem.

7. Poufność, kompetencje i bezstronność Jednostki Certyfikującej

Główny Instytut Górnictwa Jednostka Certyfikująca gwarantuje wszystkim swoim Klientom zachowanie całkowitej poufności wszystkich informacji uzyskanych od nich w procesie postępowania certyfikacyjnego i w okresie nadzoru nad posiadaczami certyfikatów, a także ochronę ich praw własności.

Kompetentny, wykwalifikowany i odpowiednio przeszkolony personel jednostki zobowiązany jest do wykonywania powierzonych zadań rzetelnie i obiektywnie oraz do przestrzegania prawa własności i poufności informacji, uzyskanych w trakcie działań związanych z procesem certyfikacji.

Bezstronność prowadzonych działań i udział stron, których interesy wiążą się z istotą i działaniem systemu certyfikacji zapewnia nadzór, sprawowany przez działającą przy GIG-JC Radę ds. Certyfikacji a także właściwy Komitet Programowy.

8. Sprawy sporne – reklamacje i odwołania od decyzji jednostki

Szczegółowy tryb postępowania w przypadku wystąpienia spraw spornych – reklamacji, skarg i odwołań od decyzji jednostki został ustalony w GIG-JC procedurą ogólną PO-07 „Reklamacje, skargi i odwołania od decyzji jednostki”. Procedura udostępniana jest na życzenie Klientów.

Zgodnie z tą procedurą Wnioskodawca lub posiadacz certyfikatu ma prawo odwołać się od decyzji GIG-JC lub złożyć skargę na każdym etapie procedury certyfikacyjnej lub w okresie ważności certyfikatu.

Odwołanie powinno być wniesione do Dyrektora naczelnego GIG, w terminie do 14 dni od daty otrzymania decyzji, z którą się nie zgadza. Klient zostaje poinformowany o wynikach postępowania odwoławczego.

9. WNIOSKOWANIE O PRZEPROWADZENIE PROCESU CERTYFIKACJI KOMPETENCJI OSÓB W ZAKRESIE: WYDANIA LUB PRZEDŁUŻENIA WAŻNOŚCI CERTYFIKATU PRÓBOBIORCY

Złożenie wniosku o przeprowadzenie procesu certyfikacji kompetencji osób w zakresie wydania lub przedłużenia ważności certyfikatu w danym Programie Certyfikacji poprzedzone jest przez Klienta wypełnieniem formularzy wniosku i kwestionariusza.

Do wniosku Klient dołącza kwestionariusz wraz z wykazanymi w nim załącznikami – dokumentami (kopiami dokumentów) oraz dowód wniesienia opłaty w kwocie zgodnej z określoną właściwym cennikiem Jednostki Certyfikującej.

UWAGA:

Złożenie wniosku oraz dowodu wniesienia opłat, o czym mowa powyżej Klient realizuje:

- a) bezpośrednio w Jednostce Certyfikującej lub
- b) przez pośrednika – Dostawcę szkolenia (szkolącego - posiadającego stosowne uprawnienia od Jednostki Certyfikującej), który w imieniu szkolonych osób wskazane wyżej dokumenty przekazuje zbiorczo do Jednostki Certyfikującej.

Każdy Klient zainteresowany certyfikacją „Próbobiorców” może pobrać ze strony internetowej jednostki www.gigcert.com.pl lub otrzymać z GIG-JC, formularze:

- 1) IC/O-02/Pr/01 Wniosek o przeprowadzenie procesu certyfikacji kompetencji osób w zakresie: wydania certyfikatu lub przedłużenia ważności certyfikatu nr Próbobiorca
- 2) IC/O-02/Pr/02 Kwestionariusz oceny kompetencji osoby wnioskującej o: wydanie certyfikatu lub przedłużenie ważności certyfikatu nr Próbobiorca
- 3) PmC-02-Pr/03 „Zaświadczenie – Ocena ubiegającego się w Jednostce Certyfikującej Głównego Instytutu Górniczego o wydanie certyfikatu / przedłużenie ważności certyfikatu: Próbobiorca”.
- 4) PC/O-01/02 „Umowa w sprawie certyfikacji kompetencji osób i nadzoru”.

Formularze te stanowią załączniki do niniejszego Informatora.

Sposób wypełnienia powyższych formularzy nie wymaga omawiania, ponieważ wynika z zapisów na tych formularzach.

Cennik opłat udostępniany jest zainteresowanym postępowaniem certyfikacyjnym Klientom na każde ich życzenie.

10. Informacje dodatkowe

Informacje dodatkowe można uzyskać w Jednostce Certyfikującej Głównego Instytutu Górniczego, Plac Gwarków 1, 40-166 Katowice, Sekretariat: tel. 032 259 2351, fax. 032 259 2209

**Kierownik Zespołu Certyfikacji Osób i Rozwoju Systemów, mgr inż. Bronisława Zegarlińska:
tel. 032 259 2178**

Kierownik ds. Jakości GIG-JC, mgr inż. Krzysztof Kubica: tel. 032 259 2257

Załączniki

- IC/O-02/Pr/01 Wniosek o przeprowadzenie procesu certyfikacji kompetencji osób w zakresie: wydania certyfikatu lub przedłużenia ważności certyfikatu nr Próbobiorca

- IC/O-02/Pr/02 Kwestionariusz oceny kompetencji osoby wnioskującej o: wydanie certyfikatu lub przedłużenie ważności certyfikatu nr Próbobiorca
- PmC-02-Pr/03 „Zaświadczenie – Ocena ubiegającego się w Jednostce Certyfikującej Głównego Instytutu Górnictwa o wydanie certyfikatu / przedłużenie ważności certyfikatu: Próbobiorca”.
- PC/O-01/02 Umowa w sprawie certyfikacji kompetencji osób i nadzoru nad posiadaczem certyfikatu.